

ODLING. Till vardags arbetar Ilona Söderberg deltid som lärare på Kompetenscenter i Köping. Nästa år går hon ner på halvtid för att få mer tid för odling av pil och kursverksamhet.

FOTO: ROSE-MARIE FASTH

Återvinning från början till slut

Slit och släng väljs bort framför naturmaterial när allt fler vill tillverka eget. På gården i Hjulsta flätas bruksföremål i pil.

KÖPING. Pilflätning är ett gammalt hantverk som är på väg tillbaka. Bara i år har Ilona Söderberg utbildat 50 elever på gården i Hjulsta.

Kursdeltagare som flätar med pil hemma hos Ilona Söderberg blir oftast förvånade första gången de gör en korg. Korgar är ett hantverk som är billigt att köpa i affärerna, men tillverkningsprocessen tar mycket tid i anspråk.

– De som tillverkar korg i Asien får inte många ören för sitt arbete, konstaterar Ilona.

I år har ungefär 50 personer utbildats i korgflätning på familjen Söderbergs gård i Hjulsta, Munktorp. Vårens kurser har redan börjat fyllas på.

SJÄLV HAR HON lärt sig pilflätning genom veckokurser på hemslöjdens gård Sätergläntan i Dalarna. Precis som för många av hennes egna elever började Ilona med växtstöd. Nu har hon både självplock och tillverkning.

– Jag märkte att det var så himla kul och att det fanns intresse från andra.

Varför har intresset för korgflätning ökat?

– Det är ett vackert material som man kan göra vackra saker av. Man ser det med helt andra ögon när man gör det själv. Det finns en viss känsla över nå-

FLÄTAT. Så här kan en av Ilona Söderbergs färdiga korgar se ut.

VAL AV MATERIAL. Vilka slanor passar för flätning? Deltagarna i höstens korgflätarkurs uppmanas att böja veden 90 grader. Det som inte knäcks fungerar bra för flätning

got man skapat med egna händer, säger Ilona.

Sedan ligger hantverk lite i tiden, menar hon. Plast och slit och släng väljs bort framför naturmaterial.

Pilflätning är återvinning från början till slut. Ilona Söderberg följer pilens slanor från skott till korg.

När föremålen blivit gamla och slitna kan de användas som bränsle i en sprakande brasa.

MUNKTORPS EGEN KORGMÅKERSKA satte sina första sticklingar våren 2007. De 3000 skotten, inköpta från Danmark, har sedan dess

både två- och tredubblats på fältet utanför villan i Hjulsta.

– Det växer upp tre-fyra slanor som klipps av, andra året kommer 16 och så vidare. När en stickling ger max utdelning ger den 30 skott rakt upp.

Ilona säger att ”folk brukar kalla odlingen för energiskog” men att det finns 20 olika sorters pil och att de ser lite olika ut. Hon har valt pil utifrån barkens färger som går i grönt, gult och rödbrunt.

PILEN SKÖRDAS PÅ hösten och vintern när bladen fallit av. Innan pilen flätas ska den torka och

blötas upp. Ilona har haft veden i badkar i drygt en vecka.

– De måste blötas för att man ska kunna jobba med dem. De får inte vara ”knäckiga” då kan de gå av.

På hösten och vintern flätas enkla eller större korgar och fågelmatare på Ilonas kurser. På våren jobbar deltagarna utomhus med färsk pil vid pilodlingen. Då tillverkas växtstöd av olika slag eller staket. Nästa år står pilträdet i kruka på schemat. Något som passar lika bra på balkongen som på altanen, enligt Ilona.

ROSE-MARIE FASTH

KATRINEBERGS PIL & KORG

Ilona Söderberg startade Katrinebergs korg & pil i oktober 2007. Sticklingarna sattes våren 2007. I dag har hon självplock och kursverksamhet i pilflätning. Färsk pil säljs på vintern och våren och torkad pil i mån av tillgång hela året.

För närvarande har Ilona 3500 plantor som utgörs av ett 20-tal sorter, de flesta i olika gröna nyanser. Några av dem är:

- ✓ Americana, som är rödaktig.
- ✓ Black Maul, mörkbrun.
- ✓ Bleu, blå-grön.
- ✓ Purpurea, grön med rödaktig topp.
- ✓ Kaspisk daggräs, blå-svart.
- ✓ Gul Alba, gul-orange.

Till en medelstor korg kan det gå åt ca 100 torkade, uppblötta medeltunna och tunna pil.

Skördas när bladen fallit av

KÖPING. Så här berättar Ilona Söderberg om plantering av pil.

– Pil odlar man genom att skaffa sticklingar av de sorter man vill ha. Det ska vara en ljus plats utan konkurrens av stora träd och buskar.

■ Pilen sticks ned i uppgrävd jord som slätats till och täckts med tjock plast, för att ogräset inte ska ta över.

■ Man sätter dem tätt för att de ska bli raka och höga med ett plantavstånd 30 cm. Detta görs när tjälén gått ur jorden på våren.

■ Pilen skördas och torkas när bladen fallit av. Senare kan den blötas upp och användas till korgflätning.

– Vill man göra saker till trädgården, kan pilen naturligtvis även skördas färsk. Vill man bara ha några buskar går det bra att sätta i trädgården, men de har stort rotsystem så välj plats med eftertanke.

PIL

Pilen tillhör ett släkte videväxter med cirka 300 arters lövfällande träd. Som mest kan de bli uppemot 30 meter höga, men där finns även buskar och krypande ris. Många arter har böjliga grenar. Avkok på barken sägs ge ett febernedsättande medel. Det vetenskapliga namnet är *Salix*. Till släktet räknas pilar, viden och sälgar.

Källa: Nationalencyklopedin